

2248

vēst. izst.

(fonda aprakstījums)

Bērziņš Jānis.

(1902. 23. 12. — 1992. 21. 10.)

Literāts, mākslas kritiķis.

(Vācija)

Fonda Nr. 2248.

vēsturiskā izstāne
(fonda aprakstījums)

1920-tā — 1991. g.

BĒRZIŅŠ JĀNIS – LITERĀTS UN MĀKSLAS KRITIĶIS

Fonds – 2248, 65 lietas

Fonda aprakstījums.

Fondraža nosaukums.

Jānis Bērziņš – literāts un mākslas kritiķis.

Biogrāfija.

Jānis Bērziņš dzimis 1902.gada 23.decembrī Pēterupē (tagad Saulkrasti) amatnieka ģimenē. Beidzis Rīgas pilsētas 4.ģimnāziju un Latvijas Universitātes filoloģijas-filozofijas fakultātes pedagoģisko nodaļu. Mācījies arī Birutas Skujenieces dramatiskajā studijā un Roščinas-Insarovas skatuves studijā. 1942.gadā apmeklējis vācu literatūras kursus Berlīnē. Pēc kara Vācijā studējis Heidelbergas universitātē teoloģiju.

Latvijā Jānis Bērziņš bijis literatūras mēnešraksta “Sējējs” līdzstrādnieks, publicējies arī tādos preses izdevumos kā “Brīvā zeme”, “Tēvija”, “Tukuma ziņas”. Pievērsies galvenokārt skatuves mākslas jautājumiem. Bez tam ir arī autors vairākām lugām, kuras iestudētas radio pārraidēm. 1938.gadā ar Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas balvu godalgota luga “Četrlapainā āboliņa zēni”. 1944.gadā Valtera un Rapas apgādā iznāca kopīgi ar Elfrīdu Rapu sarakstītie materiāli skolu uzvedumiem “Par tevi dziedu, dzimtene”.

Strādājis par skolotāju Tukuma un Rīgas skolās. Aktīvi darbojies dažādās skolotāju organizācijās.

Vācijā Jānis Bērziņš strādājis kāda vācu grāmatu apgāda lektorijā. Vienmēr sekojis Rietumeiropas mākslas dzīvei un par to raksījis latviešu izdotajos laikrakstos trimdā.

Visu mūžu Jānis Bērziņš uzturējis draudzīgas attiecības ar daudziem zināmiem skatuves māksliniekiem, piemēram, ar Mariju Leiko, Anniju Simsoni, Ādolfu Kaktiņu, Liliju Štengeli, Marisu Vētru, kā arī ar citiem sabiedrībā plaši pazīstamiem cilvēkiem.

Jānis Bērziņš miris 1992.gada 21.oktobrī Štutgartē.

Glabāšanas vēsture.

Dokumentu sastāvs liecina, ka fondradis uzturējis aktīvu saraksti kopš pirmajām trimdas dienām un rūpīgi glabājis saņemto korespondenci. Jau savas dzīves laikā viņš pakāpeniski sūtījis sakrātos dokumentus Minsteres Latviešu ģimnāzijas bibliotēkai. Spriežot pēc vēstuļu datējuma, var pieņemt, ka pēc 1991.gada Jāņa Bērziņa dokumentu fonds nodots glabāšanā Latviešu Centra Minsterē arhīvam.

Tiešais iegūšanas avots.

Latvijas Valsts arhīvs šo dokumentu fondu saņem no Latviešu Centra Minsterē arhīva 2000.gada maija mēnesī.

Saturs.

Par vērtīgāko dokumentu daļu uzskatāma sarakste, kurā interesenti skatuves mākslas jautājumos varēs iegūt informāciju gan plašākā skatījumā gan arī atsevišķu faktu

21

veidā. Ne mazāk nozīmīgs ir savāktais fotomateriāls – skatuves mākslinieku un atsevišķu literātu portreti.

Izvērtēšana.

Dokumenti saņemti nesakārtotā veidā. Veikta ekspertīze galvenokārt atlasot dokumentu dublikātus.

Sistematizācija.

Dokumentu sistematizācija un aprakstīšana sāka 2000.gada beigās un pabeigta 2001.gada sākumā. Izveidotas 3 atsevišķas dokumentu grupas (sērijas) vadoties pēc vienojošā darbības principa, kura rezultātā dokumenti radušies. Lietu secību divu lielāko dokumentu grupu ietvaros noteica lietu dokumentos nosaukto personu uzvārdu pirmais burts, jo šāds alfabētiskais kārtojums šoreiz ir optimālākais variants ziņu meklēšanai par attiecīgo personu. Trešajā grupā lietas kārtotas pēc nomināli hronoloģiskā principa. Hronoloģiskais princips ievērots arī dokumentu sakārtojumā lietās.

Pieejamības noteikumi.

Ierobežojumu nav.

Dokumentu valoda.

Dokumenti galvenokārt latviešu valodā. Daļa sarakstes vācu valodā.

Fiziskais raksturojums.

Vispārējais stāvoklis apmierinošs.

Uzziņas palīg līdzekļi.

Apraksts glabājamo lietu līmenī.

Saisītās aprakstījuma vienības.

Ziņu nav.

Ziņas par publikācijām.

Nav apsekots.

Aprakstījumu sastādīja
Personu fondu un trimdas dokumentu
daļas vadītāja vietniece

Anda Mjurka

2001.01.18.

LIETAS Nr. _____ **APLIECINĀJUMA LAPA**

Lietā iešūtas (ievietotas) _____

2 (divas)
ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____;

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja _____

amats

paraksts

[Signature]
paraksta atšifrējums